

2017-12-18
A2017/02422/ARM
A2017/00678/ARM**Arbetsmarknadsdepartementet**

Uppdrag om metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket att under 2018–2020 utveckla ändamålsenliga och effektiva metoder för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. I uppdraget ingår att:

- Kartlägga och analysera hur myndigheterna kan bidra i gemensamma kontroller utifrån respektive uppdrag, syfte och verktyg.
- Utveckla kontaktytor, arbetssätt och rutiner för en väl fungerande myndighetsgemensam kontroll, på både nationell och regional nivå.
- Ta fram ett stöd till myndigheterna gällande möjligheter till informationsutbyte, inom ramen för gällande sekretesslagstiftning.
- Utveckla kriterier som är till hjälp för att bedöma när det är lämpligt att göra myndighetsgemensam kontroll, vilka myndigheter som i så fall bör delta och på vilket sätt.
- Säkerställa att de utvecklade metoderna integreras i myndigheternas verksamhet så att myndighetssamverkan efter 2020 fungerar väl.

Arbetsmiljöverket ska samordna metodutvecklingen. Myndigheten ska också samråda med arbetsmarknadens parter i syfte att utveckla former för att ta tillvara deras kunskap och erfarenheter.

Synergieffekter med annan relevant myndighetssamverkan ska eftersträvas. Med myndighetsgemensam kontroll avses både förarbete, själva kontrollen och efterarbete. Myndigheterna ska arbeta utifrån sina specifika uppdrag och gällande lagstiftning.

Arbetsmiljöverket ska i samband med myndighetens årsredovisningar för 2018–2020 redovisa uppdraget till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet, med kopia till Finansdepartementet, Justitiedepartementet och Socialdepartementet). Redovisningarna ska tas fram i samråd med övriga myndigheter och av redovisningarna ska framgå vilka åtgärder som har vidtagits av respektive myndighet för att utveckla ändamålsenliga och effektiva metoder inom ramen för detta uppdrag. I samband med myndighetens årsredovisning för 2018 ska Arbetsmiljöverket även återrapportera om det stöd gällande informationsutbyte som har tagits fram.

Skälen för regeringens beslut

Fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet ger konsekvenser som kräver åtgärder på flera politikområden. För att statens insatser ska vara verkningsfulla och för att medborgarna ska känna tillit till det allmänna är det avgörande att det finns en god samverkan mellan berörda myndigheter. Den problematik som myndigheterna möter blir allt mer komplex och för att möta den krävs nya arbetssätt.

Även annan myndighetssamverkan är relevant i arbetet för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Exempel är den s.k. Stora branschgruppen, som samlar företrädare från olika branscher och myndigheter, och den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet.

Myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet innebär arbete i åtminstone tre olika faser: förarbete, själva kontrollen och efterarbete. Visst arbete gör myndigheterna själva, t.ex. i form av analyser utifrån information från den egna verksamheten och vidtagande av åtgärder med stöd av sina respektive regelverk. Vissa analyser och viss kontroll kan dock lämpa sig för myndighetsgemensamma insatser, varpå vissa myndigheter kan behöva delta på plats medan andra endast behöver vara tillgängliga exempelvis via telefon. Viss gemensam kontroll kan också utföras utan närvaro på plats. För att den myndighetsgemensamma kontrollen ska fungera väl behövs bra metoder och arbetssätt.

Bakgrund

Fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet leder till negativa konsekvenser för arbetstagare, företag, samhället och statsfinanserna. Arbetstagare riskerar ofta osäkra arbetsvillkor, lägre löner, allvarliga kränkningar av arbetstagares rättigheter och minskat skydd enligt arbetsrätts- och socialskyddslagstiftningen. Problematiken ger också negativa konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten. Företag som följer reglerna riskerar att konkurreras ut av oseriösa aktörer. Samhället och statsfinanserna riskerar allvarliga budgetkonsekvenser genom minskade intäkter via skatter och sociala avgifter. Sammantaget inverkar fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet negativt på sysselsättning och produktivitet och snedvrider konkurrensen.

Aktörer som inte följer regler i syfte att uppnå konkurrensfördelar bryter ofta mot flera olika regelverk samtidigt. Det kan handla om exempelvis överträdelser av arbetsmiljö- och skattelagstiftningen samt s.k. välfärdsbrottslighet (missbruk av skattefinansierade system, såsom socialförsäkringar, och skattesubventionerade system). Det kan också handla om penningtvätt och bedrägerier, arbete utan arbetstillstånd, arbetskraftsexploatering och människohandel samt organiserad brottslighet. Olika myndigheter har olika uppdrag och ansvarsområden när det gäller att bekämpa fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. De har också olika kunskap och metoder att tillgå.

Arbetsmiljöverket har fått flera regeringsuppdrag i syfte att motverka osund konkurrens. Det huvudsakliga uppdraget innebär att myndigheten under 2015–2018 ska förstärka sin tillsyn av företag som bryter mot arbetsmiljöregelverket för att få konkurrensfördelar. Som en del av uppdraget samverkar Arbetsmiljöverket med för närvarande tolv andra myndigheter. Fokus för samverkan har varit förstärkt tillsyn och under 2016 etablerades fem regionala myndighetsgemensamma tillsynsteam.

Riksdagen har för budgetåret 2018 beslutat om särskilda medel för metodutveckling för myndighetsgemensamma tillsynsinsatser för att stärka arbetet för ordning och reda på arbetsmarknaden (prop. 2017/18:1 utg.omr 14, bet 2017/18:AU2, rskr. 2017/18:117). Metoderna för myndighetsgemensam kontroll behöver utvecklas för att myndigheterna på ett bra sätt ska kunna motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. De

åtta myndigheter som regeringen bedömer har störst relevans för att bekämpa problematiken ges därför detta uppdrag.

På regeringens vägnar

Ylva Johansson

Karin Söderberg

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/EMA, PO, SIM, Å
Utrikesdepartementet/HI
Socialdepartementet/JÄM, SF
Finansdepartementet/BA, OU, SKA
Näringsdepartementet/MRT, SUN
Arbetsmarknadsdepartementet/A
Konkurrensverket
Kronofogdemyndigheten
Swedac
Transportstyrelsen
Upphandlingsmyndigheten

2017-12-18
A2017/02422/ARM

Arbetsmarknadsdepartementet

Bilaga 1 till ärende A2017/02422/ARM

Arbetsförmedlingen

Arbetsmiljöverket

Ekobrottsmyndigheten

Försäkringskassan

Jämställdhetsmyndigheten

Migrationsverket

Polismyndigheten

Skatteverket